Przesyłka opłacona ryczałtem.

AIDAS

VILNIAUS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
eina antradieniais ir penktadieniais

DUODA NEMOKAMUS PRIEDUS
Ūkininkams — „ŪKININKĄ"
Vaikams — „VARPELĮ"

Nr. 9 | Vilnius 1938 m. gegužės 26 d. | Pirmi metai

VISKAS LIEKA PO SENAM

„Aido" skaitytojams jau esame pranešę apie praėjusią savaitę įvykusius Varšuvoje vyriausios Ozono tarybos posėdžius. Pranešėme taip pat apie keturių komisijų išrinkimą, pažymėdami, kad kol kas nėra tiksliai žinoma, ką veiks išrinktos Ozono komisijos.

Savaime aišku, kad mums labiausiai rūpi vadinamoji *tautybių komisija*, kurios priešakyje atsistojo ilgametis Ozono organo „Gazeta Polska" korespondentas Kaune p. T. Katelbachas.

Sprendžiant iš p. T. Katelbacho, kaipo korespondento ir nekorespondento, darbuotės Kaune, o vėliau Varšuvoje, tenka daryti išvada, kad naujai sudarytos Ozono tautybių komisijos pirmininkas gerai nusivokia visų Lenkijos tautinių mažumų gyvenime, nusivokia, be abejo, ir mūsų reikaluose. Tai matyti iš šiemet jo išleistos knygos „Za litewskim murem".

Koks bus šios komisijos darbas — tuo tarpu nieko negalima pasakyti, nes nieko beveik tuo klausimu neprasitaria ir lenkų spauda; neužsimena netgi artimi Ozono partijai laikraščiai. Žinome tik šios komisijos paskelbtą žydų klausimu rezoliuciją, kurios jau pirmame punkte (jų iš viso yra 12) tarp kitko skaitome štai ką:

„Įvertinant žydų vaidmenį mūsų valstybėje (Lenkijoje) kaipo politinį veiksnį, visų pirma tenka priimti domėn, kad žydai turi skirtingus tautinius tikslus ir priklauso prie užvalstybinės (pozapaństwowa) bendros žydiškos grupės".

Kaip matome, naujai persitvarkęs Ozonas žydų klausime pasidarė griežtesnis, negu pradžioje, paskelbus pulkininkui Kocui 1937 metais vasario 21 dieną savo deklaraciją.

Kol kas nežinia, kaip atrodys tautybių komisijos rezoliucijos dėl kitų tautinių mažumų. Ar tuo klausimu bus pasisakyta, ar ir toliau bus laikomasi pulkininko Koco deklaracijos 9-tojo punkto*), — nieko tikro pasakyti negalima. Spėjama betgi, kad kurį metą dėl kitų tautinių mažumų nei Ozono vyriausioji taryba, nei tautybių komisija šiuo klausimu atskiros deklaracijos neskelbs.

Vadinasi, viskas palieka po senam.

*) Pulkininkas Kocas šiame savo deklaracijos punkte apie tautines mažumas štai ką pareiškė:

„Žinome, kad yra savybių, kurios sudaro skirtumus tarp jų (tautinių mažumų) ir mūsų (lenkų). Tas savybes pripažįstame, jei jos nenukreiptos prieš valstybės interesus ir jei tyčia neišnaudojamos, kad būtų sudaryta tarp mūsų visų siena ir kad stiprėtų neapykanta".

Čekoslovakijoje padėtis pagerėjo

Prancūzijos armijos vadas vyksta į Prahą

Gaunamos žinios iš Čekoslovakijos, Vokietijos ir iš kitų didžvalstybių, kurios buvo susirūpinusios pablogėjusia Čekoslovakijos padėtimi, aiškiai sako, kad padėtis esanti žymiai pagerėjusi.

Kartu pranešama, kad ir Čekoslovakija ir Vokietija atitraukusios nuo sienų savo kariuomenes, o vokiečių spauda žymiai sušvelnino savo toną Čekoslovakijos atžvilgiu.

Padėtis, kaip jau praėjusiame „Aido" nr. buvo pažymėta, „pagerėjo visų pirma todėl, kad Čekoslovakijos klausimu rimtai susirūpino Anglija. Kai ką stebino Prancūzijos spaudos ramus tonas ir diplomatų atsargumas. Tačiau žinovai tvirtina, kad Prancūzijoje viskas buvo paruošta mobilizacijai, kuri tuojau būtų buvusi paskelbta, jei vokiečiai būtų peržengę Čekoslovakijos sieną.

Ta proga tenka suminėti spaudoje pasirodžiusi žinia, kad vyriausias Prancūzijos armijos vadas generolas Gamelinas artimiausiu metu atvyksiąs į Prahą. Turint galvoje nesenai pasirašytą tarp Prancūzijos ir Anglijos kariško bendradarbiavimo sutartį, kurioje gen. Gamelinas numatomas vyriausiuoju abiejų armijų karo vadu, jo kelionė į Prahą turi nepaprastai dideles reikšmės.

Pagerėjo padėtis ir todėl, kad Čekoslovakijos armija (200.000) buvo pasiruošusi nelauktiems įvykiams. Be to, yra žinoma, kad Čekoslovakijos armija per pirmasias kelias mobilizacijos valandas gali būti padidinta trigubai.

Aišku, laikinas atslūgimas nėra tai pastovus ginčo išsprendimas, bet kol kas karo pavojus yra praėjęs ir dabar prasidės derybos. Ar jos pavyks, pagyvenę sužinosime.

Vyriausias Prancūzijos armijos vadas generolas Gamelinas, kuris, kaip praneša spauda, netrukus ketina apsilankyt Prahoje.

Rumunijos armijos štabo viršininkas Lenkijoje

„Aido" skaitytojai jau žino, kad šiomis dienomis Lenkijoje viešėjo Rumunijos patriarchas ir premjeras Mironas. Jo vizitui Lenkijoje priduodama svarbios politinės reikšmės.

Patriarchas Mironas iš Lenkijos išvyko šio mėn. 23 dieną. Dabar pranešama, kad prieš Sekmines į Lenkiją atvyksiąs Rumunijos armijos vyriausiojo štabo viršininkas generolas Jonseku, su kuriuo atvyks ir dar keli aukštieji rumunų karininkai.

Kaip pranešama, Rumunijos karininkai Lenkijoje išbūsią visą savaitę.

Lietuvos pasiuntinybė Varšuvoje persikėlė į naują butą

Iki šiol Lietuvos pasiuntinybė Varšuvoje turėjo savo buveinę Europos viešbutyje.

Dabar, kaip pranešama, pasiuntinybė jau persikėlė į savo butą, kuris yra taip pat miesto centre. Naujas pasiuntinybės adresas yra šitoksai **Warszawa, ul. Koszykowa 14 Poselstwo Litewskie.**

Bendroje pasiuntinybės kanceliarijoje interesantai priimami kasdiena nuo 11 iki 13 val., telefonas 8-55-36. Konsularinio skyriaus kanceliarijoje priėmimo valandos 10—13, telefonas 8-55-37.

— Lenkų spaudos pranešimu, netrukus prasidėsiančios derybos prekybinei sutarčiai sudaryti. Tuo tikslu atvyksiąs į Lenkiją Lietuvos užsienio reikalų ministerijos ekonominio departamento direktorius Norkaitis.

Kiek Lietuvoje pradžios mokyklų

Šiais mokslo metais Lietuvoje, be Klaipėdos krašto, yra 2319 pradžios mokyklų ir 5110 komplektų.

Dėstomosios kalbos atžvilgiu mokyklų ir komplektų yra: lietuviškų 2160 mokyklų ir 4682 komplektai, žydiškų—107 mokyklos ir 320 kompl., latviškų — 13 mok. ir 18 kompl., vokiškų — 10 mok. ir 21 kompl., lenkiškų — 10 mok. ir 13 kompl., rusiškų — 4 mok. ir 12 kompl., mišrių — 15 mok. ir 44 kompl. Mišriose mokyklose dėstoma: 6 mokyklose ir 18 kompl. lietuviškai ir rusiškai, 4 mokyklose ir 9 kompl. lietuviškai ir vokiškai, 4 mok. ir 21 kompl. lietuviškai ir vienoje lietuviškai ir latviškai. Prie lietuviškų mokyklų buvo 45 atskiri komplektai su dėstomąja žydų arba hebrajų kalba, 7 kompl. — rusų ir 1 — latvių.

Kiekvien. pradžios mokykla tenka vidutiniškai 1033 gyventojams ir kiekvienas mokyklos komplektas — 469 gyventojams.

Ministeris Bekas išvyko į Švediją

Šio mėn. 23 dieną Lenkijos užsienių reikalų ministeris J. Bekas, kelių savo bendradarbių lydimas, išvyko į Švediją. Min. Beko kelionė į Štokholmą yra tai revizitas Švedijos užsienių reikalų ministeriui Sandleriui, kuris pernai lankėsi Varšuvoje.

Lenkų spauda plačiai ir išsamiai apie ministerio Beko kelionę į Švediją rašo. Bet kol kas nežinia, ar min. Bekas iš Švedijos sugrįš tiesiai į Lenkiją, ar dar vyks į kai kurias Baltijos valstybes, apie ką jau anksčiau spaudoje buvo pasirodžiusių žinių.

Lenkijoje laukiamas Vokietijos ministeris

Kaip žinia, prieš porą mėnesių Vokietijos ambasadorius Londone Ribentropas buvo paskirtas Vokietijos užsienių reikalų ministeriu. Nuo to laiko ministeris Ribentropas oficialiai dar nesilankė nė vienoje valstybėje, buvo tik su Hitleriu nuvykęs į Italiją.

Dabar prancūzų spaudoje pasirodė žinių, kad ministeris Ribentropas artimiausiu metu atvyksiąs į Varšuvą ir čia su atsakingais Lenkijos užsienių politikos vairuotojais aptarsiąs svarbiousius politinius klausimus. Pažymėtina, kad lenkų spauda, pranešdama šią Paryžiaus dienraščių žinią, jos nei paneigia, nei patvirtina.

Henleinas pradėjo derybas

Čekoslovakijos vokiečių vadas Henleinas neseniai viešėjo Londone, Berlyne, o paskui, kaip pranešama, buvo priimtas Hitlerio ir šiomis dienomis sugrįžo į Čekoslovakiją.

Telegramų pranešimu, Henleinas jau du kartus kalbėjosi su Čekoslovakijos premjeru Hodža dėl susidariusios padėties. Kol kas oficialių žinių apie šiuos pasikalbėjimus neskelbiama, bet šiaip kalbama, kad pasikalbėjimų rezultatais vokiečiai nepatenkinti, nes kai kuriais klausimais vyriausybė jokiu būdu negalinti nusileisti. Pavyzdžiui, Henleinas reikalauja, kad iš vokiečių gyvenamų vietų būtų atšaukta tautinė gvardija, o tose vietose saugumą į savo rankas paimtų patys vokiečių gyventojai.

Aišku, kad Čekoslovakijos vyriausybė su tokiu reikalavimu nesutiksianti, nes tai būtų valstybės valstybėje organizavimas.

O kai vyriausybė atsisako išpildyti šį reikalavimą, tai Henleinas nesutinka pripažinti tautinių mažumų įstatymo.

Tuo būdu padėtis ir toliau lieka neišaiškinta. Bet tai jau liečia daugiau Čekoslovakijos vidaus reikalus, nes tarptautinė padėtis yra žymiai pagerėjusi.

— Telegramų pranešimu, Čekoslovakijoje tarp vokiečių ir čekų vis dar įvyksta susirėmimų. Neseniai buvo apkultas vienas Čekoslovakijos parlamento vokiečių atstovas.

— Čekų žandarų nušauti du vokiečiai gyventojai būsią iškilmingai palaidoti. Pranešama, kad ant jų karstų būsią padėti Vokietijos kanclerio vainikai.

DIDELĖS IŠKILMĖS LIETUVOJE

Šiemet, minint Lietuvos nepriklausomybės 20 metų sukaktuves, visoje Lietuvos Valstybėje rengiamos didelės iškilmės, kurios įvyksta įvairiose vietose.

Šio mėnesio 26 dieną rengiamos iškilmės Alytuje, Lazdijuose ir Pandelyje.

Alytaus visuomenė iškilmių proga rengia dailininko Žmuidzinavičiaus pieštų paveikslų parodą.

Lazdijuose rengiama Senovės Diena. Ten taip pat bus atidaryta paroda, kuri vaizduos senovės lietuvių kultūrą, jų papročius, šių laikų lietuvių darbus, ūkio įrankius, liaudies dirbinius, įvairius audinius ir kt. Iškilmių metu bus parodyti dzūkų šokiai, dainos, vestuvės ir kiti papročiai.

Pandelyje rengiama Tautos Diena. Vietos ir apylinkės visuomenės proga įteiks kariuomenei nupirktus ginklus. Iškilmių metu bus organizacijų, ūkininkų eisenos, paradai ir įvairios pramogos. Alytaus ir Lazdijų iškilmėse dalyvaus Valstybės Prezidentos Antanas Smetona ir kai kurie ministeriai.

Tarptautinis Eucharistinis kongresas Budapešte

Šio mėn. 24 dieną Vengrijos sostinėje Budapešte prasidėjo tarptautinis Eucharistinis kongresas, prie kurio vengrai jau seniai ruošėsi. Vienoje gražiausių Budapešto aikščių yra pastatytas didelis, 15 metrų aukštumo altorius, prie kurio bus atlaikytos iškilmingos mišios, kurioms pasibaigus kongreso dalyviams bus suteiktas popiežiaus palaiminimas.

Telegramų pranešimu, į kongresą atvyko 15 kardinolų iš įvairių valstybių ir daugiau 100 arkivyskupų bei vyskupų ir daugybė kunigų. Taip pat atvyko kelios maldininkų ekskursijos net iš Amerikos su kardinolu Dugerty priešakyje.

Kongrese popiežių atstovauja Vatikano užsienių reikalų vedėjas kardinolas Pačelis, kuris, aukštų dvasiškių lydimas, atvyko į Budapeštą šio mėn. 23 dieną. Kardinolą Pačelį stotyje pasitiko Vengrijos regentas Horty.

Iš karto buvo manoma, kad kongrese dalyvaus 17 kardinolų, bet paskutiniu metu paaiškėjo, kad Miuncheno ir Vienos kardinolai į kongresą neatvyks, nes Vokietijos vyriausybė uždraudė Vokietijos piliečiams dalyvauti Eucharistiniame kongrese ir todėl neatvyko į kongresą ne tik kardinolai bei vyskupai, bet ir šiaip nieks Vokietijos piliečių negavo vizų.

Meksikoje sukilimas nepavyko

Jau buvo rašyta, kad, nutraukus Meksikos vyriausybei diplomatinius santykius su Anglija, netikėtai vienoje Meksikos apygardoje prasidėjo sukilimas, kuriam vadovauja neseniai atsistatydinęs generolas Cedilo.

Telegramų pranešimu, jau keliose vietose įvyko kruvinų susirėmimų tarp vyriausybei ištikimos kariuomenės ir sukilėlių. Sukilėliams pavyko šiek tiek įsistiprinti tik vienoje apygardoje.

Paskutinės žinios praneša, kad Meksikos sukilimas nepavyko, nes visur sukilėlių būriai buvo sumušti.

BAISUS ŽEMĖS DREBĖJIMAS TURKIJOJE

Šiemet Turkijoje keliose vietose įvyko baisūs žemės drebėjimai, kurių metu keliasdešimt kaimų nugrimzdo į žemę ir visi gyventojai žuvo vietoje.

Dabar pranešama, kad vėl pasikartojo keliose vietose žemės drebėjimų, nors šiuo žygiu silpnių. Turkų spauda paduoda tikslių žinių, kiek per žemės drebėjimą žmonių liko be pastogės.

Iš viso buvo sunaikinta 219 kaimų ir 18.699 gytentojai liko be pastogės.

Šių dienų mūsų svarbiausi reikalai

Mūsų pareiga

Gyvename ypatingose sąlygose. Ryšium su tuo atsiranda ir ypatingų pareigų bei uždavinių. O visų svarbiausia mūsų pareiga yra *išlaikyti lietuvystę šiame krašte.*

Kai bet kurios tautos nariai atsiranda kitų tautų tarpe, sakysime, lietuvis ar lenkas yra kur nors emigracijoje arba gyvena ir etnografinėse tautos ribose, tada visuomet gresia jam pavojus netekti savo tautystės, kitaip sakant, gresia nutautėjimo pavojus. Jeigu bet kurios tautos žmonės gyvena krūvomis, tai dar lengviau nutautėjimui spirtis, bet jeigu gyvena padrikai, tai nutautėjimo pavojus būna labai didelis. Šiaip ar taip, gyvenant tarp kitų tautų, visuomet tenka ypatingai rūpintis savo tautystės išlaikymu.

Šio krašto lietuviai, apskritai imant, gyvena krūvomis. Todėl mums, žinoma, lengviau yra spirtis nutautėjimui, negu, sakysime, Amerikos lietuviams, kurie yra ten išemigravę ir išsidraikę po visą šalį. Tačiau ir mums nutautėjimo pavojus taip pat yra didelis.

Šio krašto lietuviškas kaimas yra, teisybę sakant, jau gerokai susipratęs ir tautiškai sąmoningas, bet reikia žinoti, kad ir labiausiai susipratusiam lietuviui, gyvenančiam tarp kitų tautų, visuomet gresia nutautėjimo pavojus. Pagaliau kas nors gali būti labai susipratęs, o jau jo vaikai ir jų vaikai, gyvendami kitų tautų tarpe, gali prisigerti kitokios įtakos nepalyginti daugiau, negu jų tėvai. Mat, kitos kultūros aplinka nuolatos žmogų veikia. Ir dažniausiai veikia nepastebimai, iš lengvo, po truputį. Bet truputis prie trupučio, žiūrėk, žmogus jau primiršo ir lietuviškai kalbėti, ir lietuviškų dainų jau nebemoka, o dar po kiek laiko svetima jam pasidaro visa, kas lietuviška. Iš to išeina, kad lietuvystės išlaikymu reikia nuolatos rūpintis.

Tautystės saugojimo priemonės.

Kokios gali būti lietuvystės apsaugojimo ir ugdymo priemonės? Visų pirma turime daugiau ir dažniau savo tarpe bendrauti. Bendravimas labai daug reiškia. Susitinki, lietuviškai pasikalbi, padainuoji lietuviškų dainų, pažaidi lietuviškų žaismų ir panašiai. Juk kasgi sudaro lietuvystę? — Lietuviška kultūra. O kas sudaro lietuvišką kultūrą? — Lietuvišką kultūrą sudaro ne kas kita, kaip tik lietuvių kalba, lietuviškos dainos, lietuviški žaismai, lietuviški papročiai ir visos lietuviškos tradicijos. Norint tad išlaikyti ir ugdyti lietuvystę, reikia laikytis lietuvių kalbos ir viso kito, kas yra lietuviška.

Dėl bendravimo

Gali atsitikti ir atsitinka, kad vienas kitas lietuvis ima skilti nuo lietuvių tautos. Sakysime, tai vyksta nesąmoningai. Taigi kaip susipratusieji lietuviai turėtų žiūrėti į tokį žmogų? Ar turėtų jau su juo visiškai nebebendrauti, su juo nesusitikti, jo vengti? Man rodosi, kad šitaip su juo negalima elgtis. Atvirkščiai, susipratusieji lietuviai su juo turėtų dar daugiau bendrauti, dažniau susitikti, pašnekėti. Tuo būdu galima dar būtų ne vieną išvirstantį lietuvį atversti.

Kas brangiausia

Lietuvystė mums turi būti visų didžiausia brangenybė. Ir tos brangenybės saugoti, jąja rūpintis ir puoselėti mums niekas negali uždrausti. *Niekas negali mums uždrausti būti lietuviais. Mes turime teisę būti lietuviais ir ugdyti savo tautines savybes.* Lietuvių tauta daugiau nieko iš mūsų ir nenori, tik šito vieno: *būti lietuviais.* O būti lietuviais, turint noro, nesunku. Taigi nors ši pareiga yra ir be galo svarbi, bet kartu yra ir lengva.

Abejoju, bet gal ir gali atsirasti tokių žmonių, kuriems nesvarbu, kokios jie bus tautystės. Žinia, su tokiais žmonėmis sunkiau kalbėti, bet reikia pabrėžti, kad toks žmogus, kuris nėra tautiškai apsisprendęs, kuriam tautystė nieko nesako ir nereiškia, — negali būti ir kitose gyvenimo srityse apsisprendęs ir kaip reikiant susitvarkęs, nes jeigu jam trūksta nuovokos tautystės reikaluose, tai trūks jam jos ir kituose reikaluose.

Kas svarbu žinoti

Reikia dar pasakyti keli žodžiai apie lietuvystės išlaikymo reikalą ryšium su Lietuvos ir Lenkijos diplomatinių santykių užmezgimu. Neliesime čia aukštosios politikos. Tai ne mūsų reikalas. Čia norima tik pakalbėti apie išvadas, kurias kai kurie šio krašto lietuviai (jų nedaug) daro, sunormavus Lietuvos—Lenkijos santykius. Tie žmonės mano, kad dabar nesą reikalo būti lietuviais, nes, esą, Lietuva su Lenkija susitaikiusi, ir viskas baigta. Kiti dargi duodasi įtikinami visokių neišmanėlių, kurie tvirtina, esą, dabar tarp lietuvio ir lenko nesą jokio skirtumo. Aišku, tie neišmanėliai gali kalbėti kaip nori, bet lietuviai patys turėtų žinoti, ar tie žmonės gerai ar blogai kalba. Juk visos valstybės, atseit, tautos palaiko savo tarpe diplomatinius ir kitokius santykius, bet dėl tos priežasties nė viena tauta ar jos nariai neišsižada ir neneigia savo tautystės kitos tautos labui. Tai tik neišmanėliai ar lengvatikiai gali manyti, kad dabar nesą reikalo lietuvystės laikytis. Kas sveikai galvoja, tas žino, kad diplamatinių santykių turėjimas ar neturėjimas neturi nieko bendra su tautyste, kuri kiekvienam mūsų yra brangi.

A. P.

Pastabos dėl Kalvarijų lankymo

Jau nuo kelių dešimčių metų per Sekmines suvažiuoja į Vilnių iš visų mūsų krašto kampelių lietuviai ir bendrai su procesijom apvaikščioja Kalvarijas. Tikrai gražus paprotys. Šiais laikais Kalvarijų lankymas nėra vien Aukščiausiajam pagarbos pareiškimas ir savo tikybinių jausmų parodymas, bet taip pat yra gal vienintelė proga metuose, kada didesnis skaičius lietuvių gali draugėn sueiti, pasidalinti įspūdžiais ir pergyvenimais, pasitarti ir pasikalbėti. Pati eisena iš šv. Mikalojaus bažnyčios į Kalvarijas yra kitataučių akyse ne tik tikybinių lietuvių jausmų demonstracija, bet ir lietuvių visuomenės susiklausymo ir organizuotumo pabrėžimas. Todėl, artinantis Sekminėms, svarbu, kad procesijų organizatoriai ir parapijų klebonai pamokytų norinčius į Kalvarijas vykti, kaip tinkamiau jie turi pasirengti tai iškilmei, kad būtų ir Dievui garbė ir tautai nauda.

Visų pirma reikia stengtis, kad kuo didžiausias maldininkų skaičius per Sekmines atvažiuotų į Vilnių. Juk mūsų krašto tikintieji bemaž kasmet lanko Kalvarijas, tik ne visi tuo pačiu laiku. Tad iniciatorių uždavinys yra paveikti ūkininkus, kad lankytų Kalvarijas ne kuriuo kitu laiku, bet per Sekmines, nes tai yra patogiausias laikas prieš darbymetę, o be to, turės progos girdėti lietuviškų giedojimų ir pamokslų ir nereikės samdytis nemokšų vadovų, kurie svetima darkyta kalba prikalba maldininkams įvairiausių niekų, naudodami kitų religinius jausmus savo pasipelnijimo tikslams. Lankant visiems drauge Kalvarijas, susidarytų didelė minia, o tai padarytų įspūdį svetimiesiems, kurie mėgsta tvirtinti, jog mūsų krašte lietuvių esama nedaug. Reikia tikėtis, kad per šių metų Sekmines skaičiuosim mūsų maldininkus ne šimtais, bet tūkstančiais.

Antras opus klausimas, kad eisenoje iš Šv. Mikalojaus bažnyčios į Kalvarijas maldininkai prisilaikytų bent kiek tvarkos. Per pereitus metus galima buvo pastebėti, jog eisena nėra suorganizuota ir kiekvienas eina kur patinka ir kaip patinka, o ypač moterys tuo pasižymėjo. Dėl to susidarydavo didelė kamšatis, vienas kitą stumdė, kojas mindžiojo, o iš šalies žiūrinčiam atrodė, kad maldininkai yra labai nekultūringi ir neapsitašę žmonės. Atrodė, kad kiekvienas maldininkas nori būti pirmas ir, nežiūrėdamas jokios tvarkos, kiek jėgos leidžia, grūdasi į procesijos priekį. Organizatoriai turėtų pamokyti, kad daugiau kaip po keturius žmones vienoje eilėje eiti negalima. Kiekvienas maldininkas, dar išvykdamas iš namų, o vėliausia prie šv. Mikalojaus bažnyčios, turėtų pasistengti sudaryti ketveriukę, kad tuo būdu palaikytų tvarką. Tokias ketveriukes lengva yra sudaryti, ypač kai iš to pačio kaimo eina didesnis skaičius žmonių. Eisenos metu nėra jokių pamokslų, todėl nėra prasmės stumtis į procesijos priekį. Kokioj tvarkoje ketveriukės sustoja, tokioje tvarkoje tegul ir eina. Patartina, kad moterys eitų atskirai nuo vyrų, nes taip eisena atrodytų gražiau. Prisilaikydami šitų nurodymų, patirsime, kad ne tiek nuvargsime, turėsime neapmindytas ir neapdaužytas kojas, o eisena atrodys gražiau.

Organizatoriai turi maldininkams parūpinti greitąją medicinos pagelbą, patogią nakvynę ir apsaugoti juos nuo visokių Kalvarijos vertelgų, kurie tik stengiasi ūkininkus prigauti. Liet. Meno ir Literatūros D-gija turėtų pasirūpinti, kad antrą Sekminių dieną būtų surengtas koks nors tinkamas maldininkams vaidinimas. Mokiniai skautai, amatininkai ir studentai turi atvažiavusiems padėti, jeigu jie norėtų ką nors nusipirkti ar atlikti kuriuos nors reikalus valdžios įstaigose, paraginti ir padėti užsiprenumeruoti laikraščių ir t.t.

Į Kalvarijas turėtų eiti ir mūsų inteligentai, studentai ir moksleiviai. Savo elgesiu turėtume duoti — kitiems pavyzdį. Iš Kalvarijų lankymo negalima daryti sau ekskursijos, nes tuo papiktinsime atvykusius iš kaimo. Ne kartą teko girdėti nusiskundimų, esą mūsų inteligentai eina į Kalvarijas, kad pavėsyje galėtų pagulėti, tyru oru pakvėpuoti ir vakare linksmoje draugystėje garlaiviu grįžti namo. Kad nepasipiktintų maldininkai, tokį „Kalvarijų lankymą" reikėtų nukelti į Trakus, Verkus ar kur kitur.

Pereitais metais pasitaikydavo ir tokių atsitikimų, kad „maldininkai" iš Vilniaus malšindavo Kalvarijoje savo troškulį degtinėle ir paskui suskaldytom galvom voliojosi po vežimais. Tokiems darbams įtakingi žmonės turi padaryti galą, nes kitaip iš gražaus bendro Kalvarijų lankymo papročio beliks tik vardas, o giliai tikintieji maldininkai, kad neterštų savo sielos ir nesipiktintų, eis į Kalvarijas kitų rengiamose procesijose. *P—as.*

Andoros respublika pavojuje

Pirenėjų kalnuose tarp Prancūzijos ir Ispanijos yra mažutė valstybėlė, Andoros respublika. Ji savo plotu apima tik 46[illegible] km³ ir turi 6.000 gyventojų. Tai sena kaimletiška respublika.

Šioje šalyje yra daug mineralinių turtų: geležies rūdos ir kitų. Tačiau šie turtai glūdi savo saugiame guolyje nejudomi. Andoriečiai yra labai konservatyvūs, stropiai saugo senas tradicijas ir neįsileidžia pas save svetimšalių, nei svetimo kapitalo. Savo metu viena prancūzų kapitalistinė bendrovė norėjo gauti leidimą įsteigti Andoros sostinėje Andoroj La Vella azardinių lošimų rūmus, bet respublikos „parlamentas" griežtai užprotestavo, neleisdamas, kad nuotykių ieškotojai drumstų ramų jų gyvenimą. Kadangi neįsileidžiama svetimo kapitalo, o savojo neturima, tai nėra krašte jokių investicijų, nei įmonių.

Andoros gyventojai tačiau laimingi ir turtingi. Verčiasi kontrabanda. Siaučiant Ispanijoj naminiam karui andoriečiai gerai pelnyja: gabena neva „žemės ūkio mašinas", bet iš tikro parduoda ispanams ginklus.

Pastaruoju metu karo veiksmams susitelkus prie Prancūzijos sienos, Andora pasijuto nesaugiai. Neseniai jos žemėje raudonieji nužudė prancūzų kunigą, kas sukėlė didelį nerimą. Po 300 metų buvo tai įvykdyta pirmoji žmogžudystė Andoros respublikoj.

Nūdien Andoros ateitis netikra. Karo trenksmuose lengvai gali netekti savo laisvo politinio gyvenimo.

PETRAS SVYRA

Pražydusio gegužio vakarai

2)

Iš bažnyčios, kadangi piršliai neužsuko jau pas Varkų, Marė grįžo namo su Miku. Mikas buvo nenusiminęs. Ne taip jie grįždavo anais šventadieniais namo. Dabar abu be juoko, be šypsnio, tylėdami grįžo namo.

— Mare! Tai gal mums daugiau tuo keliu neteks vaikščioti.

Marė verkė. Bijojo atsakyti į Miko klausimą.

— Neverk. Taip susidarė. Tavo tėvas ieško turtingo žento. Nustok, Mare... Juk ant tavęs nepykstu ir žinau, kad tu nekalta.

— Mikai. Tikėk man. Matai, tu nežinai, kaip aš pergyvenau vakar vakarą, naktį, kaip sapnavau...

— Maryte, Dievo valia. Sunku man, bet aš dar tikiuosi, kad tavo tėvas leis man tave vesti. Aš pats prašysiu.

— Mikai. Prašyk. Gal tavęs ir paklausys.

Sustojo. Netoliese matėsi sodžius.

— Sudiev, Maryte! Neverk be reikalo. Aš įsitikinęs, kad tu nepamirši šito pavasario, nors ir ištekėsi. Nežinau, koki bus mano kiti pavasariai! Ar bus toki, kaip ir šiemet, saulėti?...

— Mikai...

Neišlaikė. Jos rankos apsivyniojo apie Miko kaklą. Pabučiavo pirmą kartą... Ir paskutinį...

— Mikai!... Še tau alyvų. Juk myliu tave...

Paspaudę rankas, nuėjo savais keliais.

— : —

Savaitės bėgo. Marės jungtuvės artėjo.

Mikas prašė Marės tėvus neleisti už Petro. Bet kas iš to. Tėvas ir kalbėti nenorėjo. Mikas nusileido. Ką galėjo, tai darė. O kai niekaip negalėjo įkalbėti — atsisakė.

Mikas girdėjo, kai vieną vakarą dainuodami, rėkdami vestuvininkai išvežė Marę pas jaunikį, naujan gyveniman, kuris Mikui rodėsi toks tamsus.

Lėkė dienos, savaitės, mėnesiai. Mikas nesikeitė. Dirbo tylėdamas ir nežinodamas kam dirba. Jam rodėsi, kad jam niekas jau nebereikia... Dirbo tačiau, nes visi dirbo, nes darbas užimdavo jį ir nors kuriam laikui nuvydavo prisiminimus apie gegužį ir sugriautą žvaigždėtą gyvenimą. Buvo vakarų, kai jis, vienas pievoje būdamas, uždainuodavo tą pavasario dainą, kurią jau Marė dainavo gegužio vakarais, žydint sodams ir alyvoms. Daina skambėjo liūdnai.

Metai pralėkė.

Tiesa, jų pralėkė ne vieneri, bet keleri. Tie pralėkę metai ir kitėjąs gyvenimas nenumalšino Miko prisiminimų iš ano pasaulio gegužio vakarą. Tie prisiminimai giliai buvo įsirėžę jo širdin; jų niekas nesugebėjo panaikinti.

Todėl kasmet, kai sodai ir alyvos pražysdavo, Mikas kitėjo. Jis nebūdavo piktas, jis nemesdavo kasdienio darbo — jis gyvendavo tokiu metu ypatingai.

Jis pragyvendavo aną pavasarį ir to pavasario gegužio vakarus.

— : —

Vėl buvo gegužis. Sodai ir alyvos vėl išskleidė savo žiedus ir kvapus.

Marė, laikydama vieną ant rankų, kitą vesdama, atvyko pas tėvus. Seniai pas tėvus buvo. Negalėjo. Vyras neleisdavo, nes reikėjo dideli namai saugoti.

Atvyko verkdama. Galų gale ji ten gyveno ir verkė. Toks jos buvo gyvenimas. Tėvui esant pirkioje, nesiskundė savo gyvenimu. Veltui.

Vakarą tik motinai išsipasakojo. Motina geriau atjaučia ištekėjusios dukters sunkumus, negu tėvas. Todėl ji jai visa pasakojo.

— Nesitikėjau, dukrele, nesitikėjau, kad taip bus...

Marė įsižiūrėjo į sodą. Jai prisiminė čia praleista mergystė, anas pavasaris... Paskendo prisiminimuose. Negirdėjo, ką motina jai vis kalbėjo ir mokė. Staiga — pakėlė galvą. Užgirdo kažkur dainuojant.

— Mama, tai jis dainuoja?

— Kas jis? — nustebo motina.

— Kas dainuoja? — mama kas?

— Nugi Mikas. Viršumusteikyj gano naktigonėj arklius ir dainuoja.

Daina, rodos, artėjo. Marė pravirko. Raukšlėmis išvagotą veidą paslėpė sukietėjusiose rankose.

— Mama, mama...

— Žinau, dukrele. Suprantu... Bet argi laikas verkti?

Marė motinai nieko neatsakė.

— Mikas dabar įsitaisė. Dirba, stengias, kaip arklys. Motina liepia marčią vesti, bet nenori.

Marė verkė. Daina piausto jai širdį. Ji ėmė balsu kukčioti.

— Nu kas gi tau, vaikel. Žiūrėsi dabar visų niekų ir verksi. Neužmiršk, juk ne merga esi, bet jau motina... Laikas pamiršti.

— Mama, negaliu.

— Einu, tau svirne patalą patiesiu, nes pirkioj labai musės zirzia. Nepasilsėsi. Mėgai juk kadaise, dar čia būdama, svirne miegoti. Gerai bus? — kalbino motina.

— Gerai, gerai. Bent kur, nors čia, sode...

— Nekalbėk, kaip vaikas. Eime. Vėsu — sušalsi.

— Eik, mama. Aš tuojau ateisiu. Poterius čia sukalbėsiu.

Daina dar tebeskambėjo Iš toli, iš pasakingo Viršumusteikio lėkė Miko daina. Prieš keleris metus ji jam čia tą dainą dainavo.

Gegužio daina...

Marė kukčiodama verkė. Daina jai priminė aną pavasarį, anus pražydusio gegužio vakarus...

(Pabaiga)

D-jos Užsienio Lietuviams Remti atstovų suvažiavimas

Kaune neseniai įvyko Draugijos Užsienio Lietuviams Remti metinis narių suvažiavimas, kuriame dalyvavo 57 atstovai, jų tarpe keli iš užsienio. Pirmininkavo M. Kavolis, protokolavo P. Gamziokas. Apie draugijos veiklą platų ir įdomių pranešimą padarė draugijos pirmininkas advokatas R. Skipitis. Draugija rūpinasi užsienyje gyvenančiais lietuviais, juos remia laikraščiais, knygomis, mokyklas aprūpina vadovėliais ir tuose kraštuose, kur nėra lietuviškų mokyklų, jas kuria. Pereitais metais DULR pasiuntė pasaulio lietuviams 15.000 egzempliorių knygų, daugiau kaip už 26.000 litų.

Draugija kasmet ruošia lietuvių vaikams koloniją. Toje kolonijoje esti vaikai iš viso pasaulio. Taip pat užlaiko Palangoje užsienyje gyvenantiems lietuviams mokytojams lietuvių kalbos kursus.

Draugija palaiko svetur gyvenančio lietuvių jaunimo susirašinėjimą su Lietuvos jaunimų. kuo artimami pasauly gyveną lietuviai.

DULR valdybą sudaro: advokatas R. Skipitis — pirmininkas, Ul. Survila ir prof. K. Sleževičius — vicepirmininkai, K. Kasakaitis — sekretorius, J. Vanagas-Simonaitis iždininkas, Vl. Tiškus, kun A. Steponaitis ir J. Aužulis — valdybos nariai.

Lietuvių kalbos skiltis

1) Laiko aplinkybė

a. Ar taisyklingi pasakymai: *tame laike jau čia žmonės gyveno, karo laike neturėjome duonos?*

Netaisyklingi! Jablonskis juos taiso: *tuo laiku (metu) jau čia žmonės gyveno, karo metu (laiku) neturėjome duonos.* Kaip matome, čia laiko aplinkybė reiškiama įnagininku, ne vietininku.

b. Ar taisyklingi pasakymai: *kabinetas bus sudarytas šios savaitės bėgyje, laike trijų savaičių?*

Netaisyklingi! Jablonskis ir Skardžius taiso: *kabinetas bus sudarytas šią savaitę, šioj savaitėj, per tris savaites.*

c. Ar taisyklingi pasakymai: *už kelių dienų ateisime, už valandėlės grįžo?*

Jablonskis draudžia čia vartoti prielinksnį *už*, liepia sakyti *po*: *po kelių dienų, po metų, po minutės* ir t. t.

d. Ar taisyklingi pasakymai: *ateina kartą į savaitę, į dieną, į metus?*

Netaisyklingi! Jablonskis liepia sakyti: *ateina kartą savaitėje, arba per savaitę, per metus. Viena valanda per savaitę* — sako Balčikonis.

e. Prielinksnis *į* netaisyklingai vartojamas dar tokios rūšies sakiniuose: *į laiką atnešei pinigų, įsakė į 24-as valandas išsikraustyti, reformų į tą trumpą laikotarpį neįvykino, ministeris patvirtino į vieną dieną.* Jablonskio nuomone, turėtume sakyti: *laiku (metu) atnešei..., įsakė 24-omis valandomis išsikraustyti, reformų tuo trumpu laikotarpiu neįvykino, ministeris patvirtino viena diena.*

f. Reikia skirti pasakymai: *per kelias minutes* ir *po kelių minučių*. Pirmuoju atveju mes sakome, kad veiksmas vyksta tų kelių minučių metu, antruoju atveju sakome, kad veiksmas vyksta jau toms kelioms minutėms perėjus.

g. Pasakymai: *sustojo akimirksniui, pasilieka kelioms dienoms, išeisiu valandėlei* netaisyklingi. Jablonskis čia liepia vartoti ne naudininką, bet galininką: *sustojo akimirksnį, pasilieka kelias dienas, išeisiu valandėlę...*

h. Netaisyklingi yra pasakymai: *ne vėliau dviejų savaičių, jau daugiau dvylikos mėnesių praėjo.* Jablonskis liepia sakyti: *ne vėliau kaip po dviejų savaičių, jau daugiau kaip dvylika mėnesių praėjo...*

i. Nesakykime *ateik ant aštuntos valandos, ant aštuonių.* Jablonskis ir Norkus sako: *ateik aštuntą valandą, aštuoniomis, trijomis.*

j. Nevartokime žodelio *neužilgo*, lietuviškai sakoma *netrukus.*

2. a) Ar vartotini žodžiai *užmesti, užmetimas?*

Nevartotini! Jablonskis siūlo sakyti: *Jam daug ką prikiša, prikaišioja* (ne užmeta!), *visokių priekaištų išgirdo* (ne *užmetinėjimų!*).

b) Ar vartotini žodžiai *išmėtinėti, išmėtinėjimas?*

Nevartotini! Talmantas sako: *prikaišioti, - oja, - ojo. priekaištas, prikaišiojimas: neprikaišiok jau man, t e priekaištai jam įkyrėjo* ir taip toliau.

3) *Adresas, antrašas, antraštė, parašas.*

Visi tie žodžiai bendrinėje kalboje vartotini:

Adresą rašome tik laiškuose. Taip šį žodį vartoja Jablonskis, Skardžius ir kiti.

Antrašas neatstoja adreso, nerašomas voke! Jau 1904 metais Jablonskis neleisdavo tų žodžių maišyti. *Antrašas* rašomas, Skardžiaus žodžiais, kokių daiktų (pav., stulpo, akmens...) paviršiuje. Širvydas ta reikšme vartojo dar žodį *užrašas**); mes labai dažnai netaisyklingai čia vartojame žodį *parašas.* Vydūnas „Prabočių šešėliuose" jau taisyklingai vartojo žodį *antrašas.*

Antraštė—knygos pavadinimas. Negalima ta reikšme vartoti tokių keistenybių, kaip *antgalvis, užvardis, užvardinimas.* Sakykime: *Šitokia antrašte, šitokiu vardu pradėjo eiti mėnesinis žurnalas.* Jablonskis, be žodžio vardas, ta reikšme vartojo dar ir *antrašą.*

Parašas — tai pavardė, kurią įrašo jos savininkas (pav. dokumente...).

Elena Horodničiūtė.

Atitaisymai

Lietuvių kalbos skiltyje — „Aido" 5 Nr. paskutinis žodis turėjo būti *krosnį.* „Aido" 7 Nr. straipsnelio pradžioje po žodžio „įžangos" — turėjo būti:

1) Pakalbėkime apie tikslo aplinkybės sakinius. Kartais girdime...

Be to, Skardžiaus tekste turėjo būti; *už šimto mylelių*

*) Taip jį dabar vartoja Talmantas (G. K. 1933, 130).

Iš Latvijos lietuvių gyvenimo

Latvijos lietuvių tautinis švietimo ir kultūros darbas nevaržomas. Jie dažnai gali rengti įvairius paminėjimus, vakarus, daryti susirinkimus ir kt. Čia dedame iš Rygos lietuvių laikraščio „Lietuvių Balso" kai kurias žinias, iš kurių matyti, kad Latvijos lietuviai nesnaudžia ir daro visa, kad jų gyvenimas labiau būtų gyvas ir įvairus.

Minėjo Lietuvos nepriklausomybės sukaktuves

Praėjusį mėnesį Liepojuje vietos Latvijos Lietuvių Sąjungos skyrius minėjo Lietuvos nepriklausomybės 20 metų sukaktuves.

Minėjimą - aktą atidarė Lietuvos konsulas Liepojuje J. Jovaruškas prakalba, kurioje apibūdinęs nepriklausomybės reikšmę Lietuvos gyvenime, kvietė akto dalyvius pagerbti atsistojimu tuos, kurie už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę padėjo galvas.

Po to Vl. Nako diriguojamas „Kanklių" choras pagiedojo lietuvių ir latvių tautų himnus.

Susirinkusius į šį paminėjimą Rygos lietuvių vardu sveikino Latvijos Lietuvių Sąjungos centro valdybos atstovas red. Vronevskis. Jis pasidžiaugė, kad Liepojuje gyvenę lietuviai girdi gimtąją kalba Dievo žodį bažnyčioje, turi mokyklą ir savo draugijas. Sveikintojas skatino tuo su džiaugsmu naudotis, visa tai branginti ir, gyvenant tarp svetimų, aukštai laikyti lietuvio vardą.

Toliau buvo vaidinimas, choro dainos ir bendras pasilinksminimas.

Šis Lietuvos nepriklausomybės minėjimas jau trečias Liepojuje. Pirmas buvo suruoštas Vasario 16 dieną, antras vasario 19 dieną, trečias praėjusio mėn. 23 d.

Lietuvių gimnazija Rygoje

Rygos Lietuvių gimnazija iki šiol neturėjo savo vėliavos. Dabar jau turi. Ją padovanojo Latvijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Tėvų Draugija. Vėliava pašventinta ir gimnazijai įteikta gegužės 13 d. Iškilmėse dalyvavo Latvijos švietimo ministerijos atstovas, vietos lietuvių organizacijų vadovybė, Lietuvos konsulas Varnauskas, Lietuvos karo atstovas pulk. Meškauskas ir šiaip daug Rygos lietuvių visuomenės.

Latvijos lietuvių kongresas

Latvijos lietuviai šiuo laiku turi aptarti visą eilę klausimų, kurie yra susiję su jų tautiniais, kultūriniais ir ekonominiais reikalais. Tam šią vasarą Rygoje numatyta sukviesti visos Latvijos lietuvių kongresą, kurį imasi organizuoti Latvijos Lietuvių Sąjunga.

Lietuviškas spausdintas žodis

Kaune veikianti knygų leidimo bendrovė „Spaudos Fondas" susitarė su viena Rygos latvių knygų leidykla ir įsteigė Rygoje *lietuviškų knygų skyrių*, kuriame dabar gaunama įvairiausios lietuviškos knygos.

Latvijos lietuviai labai vertina ir brangina savo lietuvišką spaudą. Pav., Liepojuje susipratusio lietuvių jaunimo tarpe įsisteigė kuopelė, kurios tikslas — remti Rygoje leidžiamą lietuvių kalba laikraštį „Lietuvių Balsą". Kuopelės nariai stengiasi šį laikraštį platinti ir iš savo kampelio teikti jam žinias.

Suvienytos lietuvių draugijos

Visos lietuvių draugijos Latvijoje sudaro bendrą Latvijos Lietuvių Sąjungą, kuri derina visų draugijų veikimą ir, kur reikia, atstovauja jų reikalus. Šį mėnesį prie Latvijos Lietuvių Sąjungos dar prisijungė Rygos universiteto Lietuvių Studentų Draugija „Viltis", kuri dabar veiks kaip akademinė sekcija. Sekcija „Viltis" veiks savarankiškai ir dalyvaus bendrame lietuvių visuomeniniame gyvenime.

Papuošė lietuvių kareivių paminklą

Červonkas kapinėse yra palaidota nemaža lietuvių karių. Ten jiems lietuviai pastatė paminklą. Ant paminklo yra toks užrašas: „Praeivi, pasakyk Lietuvai, kad mes žuvome gindami Tėvynę". Prie to paminklo kasmet rudenį vietos lietuviai ruošia gedulines pamaldas. Gegužės 8 d. vietos lietuviai šį paminklą apsodino medeliais ir gėlėmis.

Kas bus su Ispanija

Netrukus sueis dveji metai, kai Ispanijoje prasidėjo naminis karas. Per tą laiką ir sukilėliai ir vyriausybininkai kovoja pagal paskutinius karo technikos reikalavimus, vartodami mūšiuose visas naujausias karo priemones, išskyrus nuodingąsias dujas. Karo laukuose trata ne tik šautuvai ir kulkosvaidžiai, bet gaudžia visų kalibrų armotos, šliaužioja po mažiausių iki didžiausių vokiški, itališki, prancūziški, sovietiški, angliški ir kitų kraštų tankai, skraido visokiausi lėktuvai, kurių vieni svaido bombas ne tiktai fronte, bet ir į miestus, miestelius, žudydami vaikus, moteris, naikindami didžiausius, gražiausius pastatus; kiti, susitikę ore, naikina vieni antrus. Jūros pakraščiuose nardo povandeniniai laivai, plaukioja kraiseriai su armotomis, torpedomis ir vieni kitus skandina.

Tose skerdynėse jau žuvo šimtai tūkstančių žmonių, sunaikinta milijonai įvairiausio turto, visas kraštas lavonais nuklotas, griuvėsiais paverstas.

Dar liūdniau, kad tos tragiškos savižudybės vis nebaigiamos, nors jau aišku, kad po mėnesio, kito, vyriausybininkai pritruks karo pabūklų ir žmonių, tuomet turės nusileisti ir tada vieniems ir antriems bendrai reikės savo kraštas iš naujo tvarkyti, atstatyti. Tai bus antra dalis nežmoniškos kovos, kurios metu reikės paaukoti daug darbo ir pinigo, kad būtų grąžinta prieškarinė padėtis.

Koks šio karo tikslas? Kas jį iš tikrųjų laimės ir koks bus tolimesnis Ispanijos likimas?

Norėdami tiksliau atsakyti į šiuos klausimus, turime prisiminti, kad ne patys ispanai tą karą sukėlė, ne jie jį ir veda; ir ne ispanai apie savo likimą po karo ir spręs. Ispanija leido įsikišti svetimiesiems į savo krašto reikalus ir įnirtę pamiršo, kad jie visi yra vienos tautos sūnūs.

Juk ne paslaptis, kad Ispanijos naminio karo inspiratoriai buvo Musolinis ir Stalinas. Vienas jų norėjo, kad Ispanija būtų fašistiška, o antras, kad komunistinė. Stalinas, norėdamas įkurti antrą komunizmo lizdą ir iš Pirėnėjų pusiausalio užatakuoti Vakarų Europos „supuvusį" demokratinį ir fašistinį buržuazizmą, pradėjo kurstyti ispanus. Kominterno agentai sugundė iš prigimties neramius, karštakraujus ispanus, kad jie nusikratytų buržuazinės santvarkos. Musolinis, prisivengdamas komunizmo norėjo įsitvirtinti Viduržemio jūroje ir pasidaryti lygus Anglijai ir Prancūzijai, be to, jis norėjo išplėsti ideologinį bloką ir apsupti Prancūziją.

Tokiu būdu nelaiminga Ispanija virto iš vienos pusės dviejų priešingų ideologijų karo lauku, iš antros — ginklų ir karinės technikos bandymų objektu. Ginklai jau išbandyti. Bet politinė kova dar nebaigta. Šiuo metu gen. Franko valdžioje jau yra apie $^2/_3$ Ispanijos ploto. Be to, jis nuolat užimdinėja vis naujas sritis ir tuo būdu lyg ir artinasi prie galutinės pergalės. Ar greit jis nugalės, priklausys nuo to, ar Musolinis duos daugiau ginklų ir kariuomenės, be to, ar vyriausybininkai susilauks paramos iš savo šalininkų.

Musolinis norėtų šį karą kuo greičiausiai baigti, nes jis labai vargina Italiją, kelia nerimą italų visuomenės tarpe, labai apsunkina valstybės finansinę padėtį ir neleidžia sutvarkyti reikalų su Anglija ir Prancūzija. Dėl to Musolinis reikalauja, kad gen. Frankas greičiau nugalėtų vyriausybininkus. O šis reikalauja pagalbos: karo medžiagos ir kariuomenės.

Tokiai padėčiai esant, Musolinis stengiasi įkalbėti Hitlerį, kad šis suteiktų Frankui daugiau pagalbos. Tačiau Hitleris nesutinka. Jis nenori erzinti kariuomenės ir visuomenės, kurios yra priešingos kišimuisi į Ispanijos naminį karą. Be to, Hitleris norėtų, kad šis karas dar užsitęstų, ir kad Musolinis negalėtų sueiti į glaudesnius santykius su Anglija ir Prancūzija, o tuo pasinaudodamas Hitleris galėtų vykdyti savo planus Čekoslovakijoje ir Dunojaus baseine. Kai karas bus likviduotas, tada Musolinis susitars su Anglija ir Prancūzija, ir tuo pačiu atsitolins nuo Hitlerio.

Tokioje padėtyje atsidūręs Musolinis stengiasi ką nors dėl Franko iškovoti Prancūzijoje. Jis nori, kad prancūzai, jeigu jau nepadėtų Frankui, tai kad nepadėtų ir vyriausybininkams, o ypatingai, kad uždarytų sieną su Ispanija ir neleistų ginklų Madridui—Barcelonai. Bet Prancūzija ir iš dalies Anglija kitaip galvoja. Jos nori, kad karas užsitęstų ir kad Frankas atsirastų tokioje keblioje padėtyje, kad būtų priverstas pareikšti ištikimybę Paryžiaus — Londono ašiai ir leistų po karo šiai ašiai atstatyti Ispaniją. Žodžiu, nori, kad jeigu Ispaniją valdys fašistas Frankas, kad jis politiniu ir ekonominiu atžvilgiu priklausytų nuo Paryžiaus — Londono ašies.

Kaip ten bebūtų, bet Ispanijos naminio karo rezultatai greičiausiai bus tokie: Karą laimės Frankas (dėl to bus patenkintas Musolinis ir Hitleris),bet kraštui atstatyti, turės prašyti pinigų Paryžiuje ir Londone ir tada leis anglams ir prancūzams Ispanijoje šeimininkauti ir sutiks užsienio politiką derinti su Londono — Paryžiaus ašies politika, o dėl to bus bent iš dalies patenkintas ir Stalinas. J.

KORESPONDENCIJOS

Svilionys, Adutiškio valsč. Svilionys yra prie vieškelio, kuris eina iš Adutiškio į Melagėnus. Gyventojų yra nemaža. Beveik visi yra lietuviai.

Nuo 1920 iki 1930 metų Svilionyse veikė lietuviška „Ryto" mokykla, kurioje visą laiką mokytojavo a. a. Justinas Povilėnas. Šio mokytojo rūpesčiu ir pastangomis Svilionyse buvo įsteigti lietuviškų draugijų skyriai, kurių dabar jau nebėra—uždaryti.

Svilioniečiai yra pavyzdingi ir tautiškai susipratę lietuviai. Jie švietimo darbą supranta, įvertina ir savo tarpe jį varo toliau.

Lietuviškų laikraščių čia ateina 45 egz., iš jų „Aido" 18 egz.

Šarūnas.

MANO PASTABOS

Ir Amerika užsikrėtė

Iki šiol tautinių mažumų persekiojimo patentą turėjo tik kultūringa Europa, kurios valdovai, girdami visiems savo toleranciją, kitaip tikinčius seniau degindavo ant laužo, o dabar kitaip kalbančius grūda į kalėjimus. Seniau sakydavo, kad „kieno valdžia, to ir tikėjimas", dabar sakoma: „kieno valdžia, to ir kalba". Ir vargas kita kalba kalbantiems! Vargas tautinėms mažumoms ne tik absoliučių ar (seniau buvo absoliutės monarchijos) kaukėtų diktatūrų valdomose valstybėse, ne tik pseudodemokratiškose, bet ir demokratiškose valstybėse.

Abiejų Amerikos kontinentų gyventojams šitokia „Made in Europa" buvo visiškai nesuprantama ir visose Amerikos valstybėse svetima, nežinoma. Tik štai sužinome, kad Europos galiūnams pradėjo pavydėti jų valdžios metodės ir Amerika, kur irgi įėjo madon ne tik diktatūros, bet ir tautinių mažumų persekiojimas. Pirmoji pasekė Europos pavyzdžiu Pietų Amerikos valstybė – Brazilija, kurios prezidentas yra Vargas.

Prezidentui Vargui įsigalėjus ir sau ilgą valdymą užsitikrinus, Brazilijoje gyvenančioms kitoms tautoms prasidėjo tikras vargas, apie kurį paskutiniu metu vis daugiau rašo Europos laikraščiai.

Nuo ko prasidėjo? Nuo vokiečių, kurių Brazilijoje yra apie vienas milijonas. Brazilijos vokiečiai ilgus metus gyveno ramiai ir subrūzdo reikšti savo išdidumą, kai Vokietijoje įsigalėjo hitlerininkai. Tokiai vokiečių išdidumas, rodomas kur reikia ir kur nereikia, nepatiko Brazilijos tautininkams, kurie betgi trumpu laiku daug ko pasimokė iš tų pačių vokiečių, ir štai dabar Brazilijoje baigiamas likviduoti vokiečių, lenkų, italų, lietuvių ir daugelio kitų tautinių mažumų kultūrinis gyvenimas.

Pradėta nuo mokyklų. Nuo šio laiko Brazilijoje bus mokyklos tik su dėstomąja portugalų kalba, mokyklose istorijos, geografijos ir portugalų kalbos mokys tik brazilai, mokyklose negali būti iškabintos jokios kitos tautos didvyrio ar valstybės galvos portretas.

Nuo mokyklų pereita į tautinių mažumų draugijas, kurios per mėnesį turinčios būti sulikviduotos, o jei kurios bus paliktos, turės būti pavadintos portugališkai. Neaplenkta ir spaudos, kuri leidžiama tautinių mažumų kalbomis taip pat būsianti sulikviduota.

Kartu pranešama, kad visoje valstybėje policija suėmusi daug tautinių mažumų veikėjų, kuriems dar galėsiančios būti iškeltos bylos už valstybės... išdavimą.

Žodžiu, tautinių mažumų persekiojimo manija užsikrėtė ir Amerika, o pirmiausia Brazilijos nacionalistai, kurie be atodairos ėmėsi spausti tautines mažumas. Laukiama, kad Brazilijos nacionalistų paseks ir kitos Amerikos valstybės. Labiausiai betgi privengiama, kad totalizmo bakterijos nepatektų į Jungtines Šiaurės Amerikos Valstybes, kur gyvena ne vienas milijonas neamerikiečių, kurie ligi šiol turi lygias visų piliečių teises ir neskirstomi į „lojalius" ir „nelojalius" valstybės piliečius.

Gink Dieve, jei J.Š A. Valstybės pasektų Europos ir Brazilijos pavyzdžiu, tai tada iš tikro galima būtų sutikti su vieno žymaus rusų emigranto žodžiais, kad

„Byvaly vriemiena pachuže, no padlieje nikagda".

Pergyvenant šiuos ir sunkiuosius ir biauriuosius laikus, tenka mokytis pas žydus kantrumo, kai jie net dabar guodžiasi, kad pergyvens ne vieną dabartinį plačiai reklamuojamą vadą, kaip pergyveno pirmąjį Egipto faraoną ir paskutinį Mikalojų.

R. M.

VILNIAUS KRONIKA

Koncertas ir vaidinimas

Liet. Meno ir Literatūros Draugija gegužės 26 dieną (ketvirtadienį) rengia dainos ir muzikos koncertą, kuris įvyks Vytauto Didžiojo gimnazijos salėje (vidudienyje 12 val.). Dainavimo programą atliks operos artistas Stasys Audiejus, muzikos kūrinius skambins virtuozė Elvira Palevičiūtė.

Gegužės 29 d. (sekmadienį) tos pačios draugijos rūpesčiu ir toje pačioje gimnazijos salėje bus surengtas vaidinimas. Mūsų artistai vaidins Sofijos Čiurlionienės 3 veiksmų komediją „Pinigėliai". Vaidinimo pradžia 20 val.

Lietuvių studentų memorialas

Šiomis dienomis Vilniaus Lietuvių Studentų Sąjunga parašė Lenkijos Respublikos P. Prezidentui memorialą, prašydami paveikti administracijos įstaigas, kad vėl būtų leidžiama veikti uždarytoms lietuvių draugijoms ir kad būtų patenkinti lietuvių studentų organizacijos aktualūs reikalai.

Studentų Sąjunga, kaip universiteto žinioje veikianti organizacija, memorialą pirmiausia įteikė savo kuratoriui prof. Rudnickiui, kuris jį turės parodyti universiteto rektoriui, kad duotų sutikimą nusiųsti Respublikos Prezidentui.

Tenka sužinoti, kad lietuvių studentų memorialas iš universiteto dar neišsiųstas, nes nėra rektoriaus, kuris šiomis dienomis yra išvykęs į Varšuvą.

Prasidėjo sakomieji brandos egzaminai

Šio mėn. 24 dieną Vytauto Didžiojo gimnazijoje prasidėjo sakomieji brandos egzaminai, kurie nusitęs kelias dienas.

Kaip žinia, Vytauto Didžiojo gimnazijos senojo tipo aštuntai klasei neseniai buvo pripažintos teisės ir todėl šiemetiniai mūsų gimnazijos abiturijentai laiko egzaminus šien tiek palengvintomis sąlygomis.

Kas dėl teisių gimnazijai naujojo tipo, tai nors mokslo metai jau baigiasi, bet kol kas direkcija dar negavo jokios žinios, ar gimnazija gaus teises, ar bus palikta be teisių.

Laukiami lietuviai pirkliai

Prieš kelias dienas Vilniaus lenkų laikraščiai pranešė, kad netrukus žada atvykti iš Kauno į Vilnių keli lietuviai pirkliai, kurie verčiasi kailių prekyba. Pasak tų laikraščių, Lietuvos kailių prekybininkai esą pasiryžę žaliavą pirktis Lenkijoje. Be to, pranešama, kad tie patys prekybininkai žadą dalyvauti šiemetinėje kailių mugėje, kuri rudenį būsianti surengta Vilniuje.

Paskaita apie Lietuvą

Gegužės 24 d. Vilniuje lenkų atsargos karininkų sąjungos nariams buvo surengta apie Lietuvą paskaita. Skaitė Rytų Europos Tyrimo Instituto direktorius ir seimo atstovas dr. Vielhorskis. Prelegentas trumpais bruožais apibūdino lietuvių tautinį atgimimą, Lietuvos Valstybės įsikūrimą ir savotiškai nušvietė jos tautinius bei politinius siekius.

Mokslo metų pabaiga

Šiemet pradžios ir vidurinėse mokyklose mokslo metai pasibaigs birželio 22 dieną.

Šiurpulingos girtuokliavimo pasėkos

Praėjusį pirmadienį Vilniuje įvyko šiurpulinga automobilio katastrofa, kurios metu žuvo du žmonės ir vienas buvo sunkiai sužeistas.

Tos dienos ryto automobiliu grįžo iš restorano trys girti asmens. Kadangi girtas buvo ir šoferis, tai automobilis susikūlė į telegrafo stulpą. Vietoje mirė abu keleiviai, o šoferis buvo sunkiai sužeistas.

Kaunan siunčiami lenkų laikraščiai

„Aido" redakcija yra gavusi iš Kauno laišką, kuriame pranešama, kad Kauno lenkų laikraščių redakcijos laisvai gaunančios Vilniuje ir kituose miestuose leidžiamus lenkiškus laikraščius, kurių žiniomis paskiau gali pasinaudoti savo laikraščių skiltyse. Taip pat esą gauna lenkų laikraščius ir ne redakcijos.

Naujas lenkų teatro direktorius

Atsistatydinus ilgamečiam Vilniaus lenkų teatro direktoriui Špakevičiui, miesto valdyba davė koncesiją vesti teatrą ligšioliniam Lodzės radijo vedėjui Jurgiui Bujanskiui.

Miesto pašalpos

Lenkų spauda praneša, kad miesto valdyba šiomis dienomis paskyrė nemaža pašalpų įvairioms visuomeniško ir kultūriško pobūdžio organizacijoms.

Pašalpos buvo pripažintos tik lenkų organizacijoms.

Šimtais remontuojama, dešimtimis statoma

Prasidėjus pavasariui, Vilniuje prasidėjo namų remontų sezonas. Šiuo metu mieste remontuojama apie 400 namų, o statoma naujų iš viso 47.

Išėjęs iš spaudos

VLADO RADZIULIO
ROMANAS

„Žingsniai gyveniman"

yra sukrautas pas patį autorių — Vilniuje, Sakalų (Sokola) g-vė,15-2.

G.G. Pirkėjams ir Platintojams, gavus užsakymus, išsiuntinėjama per patikimus asmenis bei paštu.

Lietuvi! Tenkink knygos badą!

Žydų ir arabų kovos

Jau kelinti metai, kai Palestinoje prasidėjo atkakli kova tarp žydų ir arabų, kurie vieni kitiems nenusileidžia ir jokiu būdu negali susikalbėti. Kartais kovos aprimsta, tačiau neilgam, nes tai žydai arabus, tai šie žydus vėl netikėtai užpuola ir kovos iš naujo prasideda. Kas pažymėtina, tai abiejų pusių geras apsiginklavimas.

Anglų policija ir kariuomenė daug turi vargo, tramdydama kovojančius, bet nieko negali padaryti, o kartais ir anglams tenka nukentėti, ypač nuo arabų, kurie visomis priemonėmis yra pasiryžę išgyvendinti žydus iš Palestinos ir atsikratyti anglų globos.

Telegramų pranešimu, šiomis dienomis keliose Palestinos vietose vėl įvyko kruvinų susirėmimų tarp žydų ir arabų. Šiuo žygiu, kaip pranešama, žydai keliose vietose užpuolę arabus ir susišaudymo metu žuvo keli žmonės ir apie keliosdešimts buvo sužeistų.

VOKIEČIŲ PLANAI

Savo metu spaudoje jau buvo pranešta, kad Vokietijos ketumečio plano vykdytojo Geringo įsakymu, visi Vokietijos žydų turtai būsią nusavinti. Pirmoje eilėje: žemės, namai ir bankuose esami kapitalai. Turimomis žiniomis, iš žydų būsią nusavinta žemės, namų ir kapitalų apie 15.000.000.000 markių vertės.

Dabar pranešama, kad Vokietijos vyriausybės vietininkas Vienoje Seys-Inkvartas išleido įsakymą, kuriuo uždraudė pavieniems asmenims pirkti iš žydų nejudomybę. Pirkti galįs tik tas, kas gaus leidimą iš tam tikros komisijos, kuri registruoja nusavintas žydų nejudomybes.

Daugiausiai teks nukentėti garsiajam Vienos bankininkui Rotšildui, kurio visa nuosavybė sukonfiskuota, o jis pats patalpintas kalėjime.

Lietuvos tautininkų vadų suvažiavimas

Gegužės 24 dieną Kaune įvyko Lietuvių Tautininkų Sąjungos skyrių pirmininkų ir atstovų suvažiavimas, į kurį buvo atsilankę ministeris pirmininkas dek. Vladas Mironas ir šios Sąjungos pirmininko pareigas einąs prof. I. Tamošaitis, kurie pasakė kalbas.

Ministeris pirmininkas dek. Vl. Mironas savo kalboje nušvietė pačius svarbius Lietuvos gyvenimo įvykius, ragino juos suprasti ir įvertinti. Džiaugdamasis gausia tautininkų šeima, Ministeris Pirmininkas skatino ir toliau darbuotis tautinėje srityje.

Prof. I. Tamošaitis apibūdino svarbiausius Lietuvių Tautininkų Sąjungos reikalus ir pažymėjo, kad šios sąjungos veikla vedama sėkmingai ir kad tarp sąjungos ir dabartinės tautinės vyriausybės yra glaudus bendradarbiavimo ryšys.

Po padarytų veikimo pranešimų buvo renkama valdyba. Išrinkti Drevinskas, Gudavičius Rusteika, Baltrušis ir kiti.

Prof. Voldemaro atsiminimai

Buvęs Lietuvos premjeras profesorius A. Voldemaras dabar gyvena Prancūzijoje. Spaudos pranešimu, prof. Voldemaras šiuo metu rašąs savo atsiminimus iš tų laikų, kada jis buvo Lietuvos premjeru. Lenkų spaudos žiniomis, prof. Voldemaras savo atsiminimuose plačiai apibūdinsiąs tuometinius Lietuvos santykius su Lenkija.

Prof. Voldemaro atsiminimai būsią spausdinami viename Amerikos lietuvių dienraštyje, o vėliau būsią išleisti atskirai lietuvių ir anglų kalbomis.

KARAS KINIJOJE

Ką sako kiniečiai apie mūšį prie Sučau.

Kiniečių kariuomenės vadovybė apie mūšį prie Sučau kitokių žinių praneša.

Kariuomenė, išėjusi iš Sučau į vakarus, savo rankose laiko Lunghajaus geležinkelį. Čia kiniečiai puola japonus kaskart smarkiau. Be to, kariuomenė dabar sutelkta, pakrikusieji būriai surinkti krūvon ir sudaro apčiuopiamą jėgą, su kuria japonai verčiami vis labiau skaitytis. Per paskutinius mūšius japonų labai daug krito.

Vidurinėje Kinijoje kiniečiai ima viršų, iš japonų atiminėja anksčiau prarastus miestus. Partizanų būriai pasirodė Šanchajaus ir Pekino apylinkėse.

Kiniečių laikraščiai su pasitenkinimu praneša, kad mūšiai prie Sučau nenugąsdino Kinijos gyventojų. Apie karo pabaigą niekas nė nemano. Kariuomenės vadovybė tvirtina, kad karo veiksmai dabar dar labiau pagyvėsią ir kad japonų kariuomenė nesugebėsianti taip greitai įveikti kiniečių. Kiniečių kariuomenė per šį karą auga ir tobulėja, jai įveikti japonai priversti būsią atsigabenti dar daugiau kariuomenės iš tėviškės.

Japonai tuos pačius įvykius nupasakoja kiek kitaip. Jie šiuo metu valo užimtąjį kraštą nuo kiniečių kariuomenės likučių ir rengiasi pulti tą jų dalį, kuri sugebėjo prasimušti pietų link; šios kariuomenės yra bene 10 divizijų.

Kiniečių kariuomenės dalis, kuriai pavyko išeiti į rytus nuo Sučau, atsidūrė esą labai sunkioje padėtyje. Ji bene stengiasi pereiti per kalnuotą kraštą ir išeiti į lygumas, saugion vieton.

Apskritai, kiniečių armijos visu frontu traukiasi nuo japonų.

Lietuva nugalėjo Prancūziją ir Estiją

Kaip aname „Aido" numeryje buvo rašyta, gegužės 22 dieną Kaune įvyko Prancūzijos ir Lietuvos krepšinio tarpvalstybinės rungtynės, kurios pasibaigė Lietuvos laimėjimu (36 : 24).

Dabar tenka sužinoti, kad kitą dieną Kaune įvyko Paryžiaus ir Kauno reprezentacinių krepšinio komandų rungtynės, kurios taip pat pasibaigė lietuvių nugalėjimu (30 : 24).

Be to, gegužės 22 d. Kaune įvyko Lietuvos ir Estijos moterų krepšinio rungtynės. Lietuvos moterys taip pat pasirodė geros sportininkės. Ir jos nugalėjo. Rungtynės pasibaigė 15 : 7 Lietuvos naudai.

Apie šiuos Lietuvos sporto laimėjimus labai plačiai rašo visa Baltijos spauda, pažymėdama, kad Lietuva krepšinio sporto srityje ne dovanai yra išsikovojusi Europos meisterio titulą.

Įvairumai

Kodėl šiemet toks šaltas ir sausas oras

Spaudoje buvo rašyta, kad rusų gamtininkai ir meteorologai pranašauja sausą pavasarį ir nepersišiaušiančią vasarą. Kas dėl pavasario tai jau dabar galime pripažinti, kad jis tikrai yra sausas ir vėsus.

Bet įdomu išgirsti nuomonę ir kitų kraštų mokslininkų, kurie dabar aiškina oro atšalimo priežastis. Anglų meteorologai (oro tyrinėtojai), kurie dirba kartu su žymesniais astrologais (dangaus kūnų tyrinėtojais) apie atšalusį orą Europoje ir atšalimo priežastis taip nusako:

„Šiemet kovo mėn. Anglijos observatorijos pastebėjo saulėje milžiniškas dėmes. Todėl taip anksti ir prasidėjo pavasaris. Tačiau netrukus saulėje įvyko milžiniškas sprogimas. Kai kuriomis anglų observatorijoms pavyko net nufotografuoti. Sprogimo metu iš saulės vidurio ištiško labai didelis ugnies stulpas, kuris mokslininkų apskaičiavimu, nuo saulės iškilo iki pusantro milijono kilometrų aukštumo. Dėl šios priežasties žemėje staiga atvėso oras, o kai kur buvo didelės audros. Šiomis dienomis tos pačios anglų observatorijos saulėje vėl pastebėjo naują milžinišką dėmę, kuri esanti net dešimt kartų didesnė už mūsų žemę. Mokslininkų teigimu, tokios milžiniškos dėmės atsiradimas saulėje mūsų žemei joki o pavojaus nesudaro, nes tai pasitaiko gana dažnai. Tačiau toji dėmė turi įtakos mūsų žemės orui. Todėl jau kuris laikas kuone visoje Europoje gegužės mėn. pradžioje palyginti buvo šalta. Ispanijoje net iškritęs sniegas, Italijoje, Vengrijoje, Graikijoje ir Prancūzijoje šalnos nušalo daug daržovių. Tų valstybių ūkininkams ir sodininkams padaryta už milijonus dolerių nuostolių. Tokių atšalimų vakarų ir pietų Europoje pasitaiko gana retai.

Dėl lietaus stokos nenoriai dygsta ir anksmeji vasarojai. Be abejo, vasarojams kiek kenkia, atseit trukdo dygimui šaltas, vėsus oras.

Taigi, šių metų pavasaris gana sausas ir šiltas, o tuo pačiu labai pavojingas šių metų javų derliui.

KARAS ISPANIJOJE

Kautynės Katalonijoje

Šiomis dienomis netikėtai prasidėjo mūšiai Katalonijoje. Čia mūšius pirmieji pradėjo vyriausybininkai. Nemaža jų kariuomenė beveik 100 kilometrų fronte mėgina pralaužti nacionalistų pozicijas. Kovoje davyvauja tankai, lėktuvai ir ypač veikli buvo artilerija. Smarkiausios kautynės verda netoli Trempo ir Balaguero vietovių. Visos vyriausybininkų pastangos tuo tarpu pasibaigė nedideliu laimėjimu. Jie sugebėjo užimti kelias pozicijas, bet pralaužti nacionalistų frontą neišgali.

Tuo pat metu prasidėjo kautynės ir Teruelio apylinkėse. Čia pirmieji puolė nacionalistai ir, prasimušę pro vyriausybininkų pozicijas, nužygiavo jų užpakalin per 40 — 60 kilometrų. Tokiu būdu frontas tarp Teruelio ir Viduržemio jūros sutrumpėjo 80 kilometrų. Čia buvo sumušta geriausia gen. Miaha kariuomenės dalis, pasitraukdama paliko daugiau kaip 5000 užmuštų ir sužeistų.

„AIDO" REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA: Wilno, ul. Dąbrowskiego 5 — 1. Administracija priima nuo 9 iki 13 val.

REDAKCIJA gaunamus straipsnius ir korespondencijas taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudotų korespondencijų ir smulkesnių straipsnių redakcija nesaugo. Rankraščių savo lėšomis negrąžina.

PRENUMERATA: Metams — 3 auks. Užsienyje — 2 doleriai. Atskiro numerio kaina 10 skatikų. Skelbimų kaina: tik ketvirtame puslapy 20 skatikų už eilutę.

Leidėjas ir atsak. redaktorius **Liudvikas Cicėnas.** „RUCH" spaustuvė, Tatarska 6. Telef. 21-83.